

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Федерално министарство финансија-
Федерално министарство финансија

НАЦРТ

ЗАКОН О ФИНАНСИЈСКОМ ПОСЛОВАЊУ

Сарајево, октобар 2015. године

ЗАКОН О ФИНАНСИЈСКОМ ПОСЛОВАЊУ

I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Предмет Закона

Члан 1.

Овим законом уређују се питања везана за основна правила финансијског пословања, обавезе управе и надзорног одбора у вођењу послова привредног друштва као и предузимање мјера на осигурању ликвидности, ризик у финансијском пословању, рокови извршења новчаних обавеза привредних друштава и јавних органа, правне посљедице кашњења у извршавању новчаних обавеза, ништавост појединих одредби уговора о пословним трансакцијама као и обавезе привредних друштава код настанка неликвидности те надзор привредних друштава и јавних органа.

Појмови

Члан 2.

У смислу одредби овог закона поједини појмови имају сљедеће значење:

- 1) „привредно друштво“ (у даљем тексту: друштво) је правно лице које самостално обавља дјелатност производње и продаје производа и врше услуге на тржишту ради стицања добити у складу са одредбама Закона о привредним друштвима, затим самостални предузетник (обртник) који обавља привредну дјелатност у складу са Законом о обрту и сродним дјелатностима („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 35/09 и 42/11), као и уговорни орган из члана 3. став 1. тачка ц) дефинисани као јавна предузећа која обављају неку од дјелатности прописану у члану 3. став 3. Закона о јавним набавкама Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, бр. 49/04, 19/05, 52/05, 94/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09, 60/10 и 87/13), који су регистровани као друштва капитала, а пословање им је уређено Законом о јавним предузећима („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 8/05, 81/08, 22/09 и 109/12).
- 2) „јавни орган“ је сваки орган управе или јавни субјект дефинисан у складу са Законом о јавним набавкама Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, бр. 49/04, 19/05, 52/05, 94/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09, 60/10 и 87/13), основан на нивоу Босне и Херцеговине, ентитета, Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, кантона, града и општине ради обављања управних, стручних и других послова који се законом и другим прописима стављају у њихову надлежност,
- 3) „финансијско пословање“ чини прибављање финансијских средстава, управљање финансијским средствима те распоређивање средстава финансирања ради осигуравања услова за обављање привредне дјелатности,
- 4) „пословна трансакција“ представља пријенос средстава између друштава или између друштава и јавних органа у сврху измирења новчаних обавеза које су настале по основу набавке роба или пружања услуга за новчану накнаду,
- 5) „правила пословно-финансијске струке“ су правила финансијског пословања уређена посебним законима те друга искуствена правила финансијског пословања,
- 6) „новчана обавеза“ је доспјели износ главнице који је требао бити плаћен у оквиру уговорног или законског рока плаћања, укључујући порезе и друга

обавезна давања наведена у рачуну или другом одговарајућем захтјеву за исплату,

7) „ликвидност“ је способност правовременог извршавања доспјелих новчаних обавеза,

8) „адекватност капитала“ је однос између дугорочних извора финансирања и обима и врсте послова коју друштво обавља те ризика којима је изложен у пословању,

9) „извршна исправа“ је одлука, пресуда или захтјев за плаћање које издаје суд или други надлежни орган, било за непосредно плаћање или плаћање у оброцима, а који повјериоцу омогућују да наплати своје потраживање према дужнику путем принудног извршења,

10) „финансијско реструктурирање“ је поступак који се проводи на основу прихваћеног плана финансијског реструктурирања ради постизања стања ликвидности и солвентности,

11) „кашњење с плаћањем“ означава плаћање које није извршено у року предвиђеном уговором или законом,

12) „камата за кашњење с плаћањем“ је камата која је једнака висини каматне стопе прописане одредбама Закона о висини стопе затезне камате („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 27/98 и 51/01).

II - ОСНОВНА ПРАВИЛА ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА

Примјена одредби о финансијском пословању

Члан 3.

(1) Одредбе овог закона односе се на субјекте дефинисане као привредна друштва у члану 2. тачка 1. овог закона.

(2) Одредбе овог закона не односе се на финансијске институције, инвестиционе фондове и друштва за управљање инвестиционим фондовима, друштва за осигурање и реосигурање и лизинг друштва.

(3) Одредбе овог закона примјењују се на пословне (комерцијалне) трансакције које су настале између друштава затим између друштава и јавних органа у којима је јавни орган дужник новчане обавезе као и на комерцијалне трансакције између главних извођача и њихових добављача и коопераната настале по основу пројектовања и извођења јавних радова као и извођење грађевинских радова.

(4) Одредбе овог закона не односе се на промет остварен са потрошачима у малопродаји као и на обавезе које су предмет стечајног поступка укључујући и обавезе по основу реструктурирања дуга ради повећања профитабилности и трошковне ефикасности субјеката.

Основне обавезе управе

Члан 4.

(1) У смислу одредби овог закона, управа је дужна у вођењу послова друштва предузети све потребне мјере како би се осигурала његова ликвидност.

(2) Управа је дужна управљати имовином и обавезама друштва тако да је оно способно извршавати све своје доспјеле обавезе.

(3) Управа је дужна осигурати системско праћење, процјену и стратегију одржавања, односно достизања адекватног нивоа капитала у односу на врсту, обим и сложеност пословне дјелатности коју друштво обавља и ризике којима је изложено или би могло бити изложено у обављању те пословне дјелатности.

Основне обавезе чланова надзорног одбора

Члан 5.

У смислу одредби овога закона Надзорни одбор је дужан надзирати стање ликвидности као и предузимати адекватне мјере ради отклањања неликвидности друштва.

Ризик и управљање ризиком

Члан 6.

(1) Под појмом ризик подразумевају се сви ризици којима је друштво изложено или би могло бити изложено у пословању, а нарочито кредитни ризик, тржишни ризик, оперативни ризик и ризик ликвидности.

(2) Кредитни ризик је ризик губитка уложених новчаних средстава због закашњења дужника предузетника.

(3) Тржишни ризик је ризик од губитака због промјене цијена роба, валута и финансијских инструмента или промјена каматних стопа.

(4) Оперативни ризик је ризик од губитка због погрешака, прекида или штета узрокованих неадекватним интерним процесима, лицима, системима или вањским догађајима укључујући ризик измјена правних прописа.

(5) Ризик ликвидности је ризик губитка који може настати због немогућности извршења доспјелих обавеза.

(6) С обзиром на обим и врсту послова које друштво обавља, управа је дужна осигурати да друштво проводи редовне мјере управљања ризиком и у вези с тим да поступа у складу с правилима пословно-финансијске струке.

(7) Управљање ризиком обухваћа идентификовање, мјерење или процјену те праћење ризика, укључујући извјештавање о ризицима којима је друштво изложено или би могло бити изложено током свога пословања.

Управљање ризиком ликвидности

Члан 7.

Мјере које је управа дужна предузети за развој и спровођење политике редовног управљања ризиком ликвидности су:

- 1) редовно праћење и управљање ликвидношћу,
- 2) планирање познатих и потенцијалних новчаних одлива и прилива с обзиром на редовни ток пословања,
- 3) одређивање одговарајућих мјера за спречавање или отклањање узрока неликвидности и идентификовање других могућности.

Праћење и осигурање адекватности капитала

Члан 8.

(1) Управа је дужна предузети све потребне мјере да друштво располаже с довољно дугорочних извора финансирања с обзиром на обим и врсту пословне дјелатности.

(2) Управа је дужна редовно пратити да друштво остварује адекватност капитала.

(3) Сматра се да је код друштва настала неадекватност капитала ако му је на дан састављања финансијских извјештаја губитак из текуће године заједно с пренесеним губицима достигао половину висине његовог основног капитала.

Дужности управе и надзорног одбора у случају неадекватности капитала

Члан 9.

(1) У случају кад је капитал друштва постао неадекватан, управа је дужна да:

1) у року од осам дана анализира узроке настанка неадекватности капитала и предложи мјере потребне за остварење адекватности капитала те их доставити надзорном одбору, који је дужан о истом дати мишљење у року од осам дана од дана пријема.

2) почне проводити мјере из тачке 1. овога става које су у њеној надлежности (проналажење адекватних извора финансирања) и за које је добила сагласност.

3) одмах сазове скупштину и предложи спровођење мјера које су потребне за остварење адекватности капитала које су у њеној надлежности. (нпр. смањење основног капитала субјекта ради покривања непокривених губитака уз истовремено повећање основног капитала).

(2) Мјере из става 1. овог члана управа је дужна провести у року од 90 дана.

Извршење новчаних обавеза

Члан 10.

1) Одредбе чл. 10. до 16. овог закона односе се на пословне трансакције између друштава и између друштава и јавних органа у којима је јавни орган дужник новчане обавезе.

(2) Одредбе из става 1. овог члана не примјењују се на новчане обавезе које су обухваћене поступцима Закона о стечајном поступку.

Рокови извршења новчаних обавеза у пословним трансакцијама између друштава

Члан 11.

(1) У пословним трансакцијама између друштава може се уговорити рок извршења новчане обавезе до 60 дана.

(2) Изузетно од става 1. овога члана, ако не постоје околности из члана 15. става 5. овога закона, код уговора о робном трговачком кредиту може се уговорити у писаном облику и дужи рок извршења новчане обавезе, а који ни у којем случају не може бити дужи од 360 дана.

(3) Ако уговором између друштава није уговорен рок за извршење новчане обавезе, дужник је дужан, без потребе да га повјерилац на то позове, извршити новчану обавезу у року од 30 дана.

(4) Рок за извршење новчане обавезе почиње тећи од:

1) дана кад је дужник примио рачун или други одговарајући захтјев за исплату, или

2) дана кад је повјерилац испунио своју обавезу:

– ако није могуће са сигурношћу утврдити дан пријема рачуна или другог одговарајућег захтјева за исплату или,

– ако је дужник примио рачун или други одговарајући захтјев за исплату прије него је повјерилац испунио своју обавезу, или

3) дана истека рока за преглед предмета обавезе, ако је уговором или законом предвиђен одређени рок за такав преглед, а дужник је примио рачун или други одговарајући захтјев за исплату прије истека тога рока.

(5) Рок за преглед предмета обавезе из става 4. тачке 3. овога члана не може бити дужи од 30 дана од дана пријема предмета обавезе.

(6) Изузетно, ако је то оправдано посебним околностима, као што је то нпр. посебна природа предмета обавезе, ако не постоје околности из члана 15. става 5. овога Закона, уговорне стране могу уговорити у писаном облику и дужи рок од рока из става 5. овога члана.

Рокови извршења новчаних обавеза у уговорима између друштава и јавних органа

Члан 12.

(1) У пословним трансакцијама између друштава и јавних органа у којима је јавни орган дужник новчане обавезе, може се уговорити рок извршења новчане обавезе до 60 дана.

(2) Изузетно, од става 1. овога члана, ако не постоје околности из члана 15. става 6. овога Закона, може се уговорити и дужи рок извршења новчане обавезе, ако је то објективно оправдано посебним разлозима и природом уговора, али не дужи од 90 дана.

(3) Ако уговором између друштава и јавног органа у којем је јавни орган дужник новчане обавезе није уговорен рок за извршење новчане обавезе, дужник је дужан, без потребе да га повјерилац на то позове, извршити новчану обавезу у року од 30 дана.

(4) Рок за извршење новчане обавезе из ст. 1., 2. и 3. овога члана почиње тећи од дана одређеног чланом 11. став 4. овога Закона.

(5) У пословним трансакцијама из ст. 1., 2. и 3. овога члана, на рок за преглед предмета обавезе примјењује се одредбе члана 11. става 5. овога Закона.

(6) Рок за преглед предмета обавезе из члана 11. става 6. овога Закона мора бити наведен у конкурсној документацији.

Посљедице дужниковог кашњења у извршавању новчаних обавеза

Члан 13.

(1) Ако дужник закасни с извршењем новчане обавезе, тада дугује повјериоцу, поред главнице, без било какве даљње опомене и камате за кашњење с плаћањем, под условом да је повјерилац испунио своје уговорне и законске обавезе.

(2) Стопа законских камата на кашњење с плаћањем у пословним трансакцијама између друштава и између друштва и јавног органа у којима је

јавни орган дужник новчане обавезе једнака је висини стопе затезне камате прописане законом.

(3) У пословним трансакцијама између друштава могуће је уговорити другачију стопу камата за кашњење с плаћањем, али не већу од стопе законских камата за кашњење с плаћањем из става 2. овога члана, а која је вриједила на дан склапања уговора. Ако су камате уговорене али није одређена њихова стопа, обрачунавају се законске камате за кашњење с плаћањем.

Посебна накнада за трошкове који су проузроковани повјериоцу због дужниковог кашњења у извршавању новчане обавезе у пословним трансакцијама

Члан 14.

(1) У пословним трансакцијама између друштава и између друштава и јавног органа у којима је јавни орган дужник новчане обавезе, ако дужник закасни с извршењем новчане обавезе, повјерилац има право, без икакве даљње опомене, на посебну накнаду у износу од 100 конвертибилних марака.

(2) Повјерилац има право на посебну накнаду из става 1. овога члана без обзира на то је ли претрпио штету због дужниковог кашњења.

(3) Одредбе ст. 1. и 2. овога члана ни на који начин не умањују, не ограничавају нити искључују право повјериоца на накнаду штете, трошкове поступка присилне наплате и остала права која му припадају због дужниковог кашњења.

Ништавост појединих одредби уговора

Члан 15.

(1) Ништавна је одредба уговора из чл. 11. и 12. овога Закона којом се искључује, ограничава или условљава право повјериоца на камате за кашњење с плаћањем или право повјериоца на посебну накнаду из члана 14. става 1. овога Закона.

(2) Ништавна је одредба уговора из чл. 11. и 12. овога Закона којом се одређује датум пријема рачуна или другог одговарајућег захтјева за исплату.

(3) Ништавна је одредба уговора између друштава којом је уговорен рок извршења новчане обавезе дужи од 360 дана и одредба уговора између друштва и јавног органа у којем је јавни орган дужник новчане обавезе којом је уговорен рок извршења новчане обавезе дужи од 90 дана.

(4) Ништавна је одредба уговора између друштва и јавног органа у којима је јавни орган дужник новчане обавезе, којом је уговорен рок извршења новчане обавезе дужи од 60 дана, ако то није објективно оправдано посебним разлозима и природом уговора.

(5) Ништавна је одредба уговора између друштава којом је уговорен:

- 1) рок извршења новчане обавезе дужи од 60 дана,
  - 2) рок за преглед предмета обавезе дужи од 30 дана,
- ако на основу околности случаја, а посебно трговачких обичаја и природе предмета обавезе, произилази да је таквом уговорном одредбом, супротно начелу савјесности и поштења, проузрокована очигледна неправда у правима и обавезама уговорних страна на штету повјериоца новчане обавезе.

(6) Ништавна је одредба уговора између друштва и јавног органа у којима је јавни орган дужник новчане обавезе, којом је уговорен:

- 1) рок извршења новчане обавезе дужи од 60 дана,
- 2) рок за преглед предмета обавезе дужи од 30 дана, ако на основу околности случаја, а посебно трговачких обичаја и природе предмета обавезе, произилази да је таквом уговорном одредбом, супротно начелу савјесности и поштења, проузрокована очигледна неправда у правима и обавезама уговорних страна на штету повјериоца новчане обавезе.

(7) Ништавна је одредба уговора између друштва и јавног органа у којима је јавни орган дужник новчане обавезе, којом је уговорена другачија стопа камата од стопе законских камата на кашњење с плаћањем.

(8) Утврђење ништавности уговорних одредби из ст. 1. до 6. овога члана и уговорних одредби о висини стопе камата за кашњење с плаћањем садржаних у стандардизованим уговорима, забрана употребе таквих уговорних одредби у стандардизованим уговорима те забрана употребе других уговорних одредби у стандардизованим уговорима, којима се супротно начелу савјесности и поштења узрокује очигледно неправда у правима и обавезама уговорних страна на штету повјериоца новчаних обавеза, колективни је интерес повјерилаца новчаних обавеза, ради чије заштите овлашћено лице може поднијети тужбу за заштиту колективних интереса и права у складу с одредбама закона којим се уређују правила парничног поступка.

(9) Овлашћено лице из става 8. овога члана је коморско и/или интересно (струковно) удружење друштава, те свако правно лице основана у складу са законом која се у склопу своје регистроване или прописане дјелатности бави заштитом колективних интереса повјерилаца новчаних обавеза загарантованих одредбом става 8. овога члана.

Оброчна отплата

Члан 16.

Ако се у пословним трансакцијама између друштава и друштава и јавног органа у којима је јавни орган дужник новчане обавезе уговори оброчна отплата, одредбе овога Закона о правним посљедицама из чл. 13 и 14., примјењују се на сваки оброк засебно.

III - ОБАВЕЗЕ ДРУШТАВА КОД НАСТАНКА НЕЛИКВИДНОСТИ

Неликвидност друштава

Члан 17.

(1) Неликвидност, у смислу одредби овог Закона, настаје кад Друштво не може у одређеном временском периоду извршавати новчане обавезе које доспијевају у том периоду.

(2) Сматра се да је друштво неликвидно:

- 1) ако касни више од 60 дана у извршењу једне или више краткорочних новчаних обавеза, чији износ прелази 20% од износа његових краткорочних обавеза објављених у годишњем финансијском извјештају за протеклу финансијску годину, или

2) ако касни више од 30 дана са исплатом плате у висини уговорене плате те плаћањем припадајућих пореза и доприноса које је дужан обрачунати и уплатити заједно с платом.

Поступање друштава у условима неликвидности

Члан 18.

(1) Друштво у стању неликвидности не смије обављати никаква плаћања осим оних која су нужна за редовно пословање.

(2) Сматра се да су за редовно пословање нужна плаћања за:

- 1) набавку роба и услуга потребних за редовно пословање,
- 2) оперативне трошкове пословања (електрична енергија, вода и др.),
- 3) плате радника,
- 4) порез на додану вриједност, акцизе, доприносе за социјално осигурање и друге порезе који од стране дужника морају бити обрачунати и плаћени у складу с прописима,
- 5) трошкове поступака пред јавноправним органима,
- 6) трошкове израде документације потребне за покретање и спровођење поступка финансијске консолидације и програма реструктурирања.

(3) Друштво у стању неликвидности не смије предузимати радње које би за посљедицу имале оштећење или довођење повјерилаца у неравноправан положај.

(4) Радњама из става 3. овога члана нарочито се сматрају: преусмјеравање новчаних и финансијских токова на друга лица, давање зајма, исплаћивање аконтације добити или добити, исплаћивање дивиденде, обављање преноса права на трећа лица, нарочито на повезана друштва.

(5) Друштво је обавезно, најкасније у року од 60 дана од настанка неликвидности, предузети мјере финансијског реструктурисања ради поновног успостављања стања ликвидности.

(6) Осим редовних послова, из става 2. овога члана, друштво може предузимати и друге мјере на основу којих се у складу с правилима финансијске струке омогућава да друштво постане ликвидно.

IV - НАДЗОР ДРУШТАВА И ЈАВНИХ ОРГАНА

Члан 19.

(1) У смислу одредби овога закона финансијским надзором се сматра инспекцијски надзор над примјеном одредби овог закона код субјеката из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона (у даљем тексту: субјекти надзора), а врши га Федерално министарство финансија- Федерално министарство финансија- Финансијска полиција (у даљем тексту: надзорни орган).

(2) Овлашћена лица за обављање надзора из става 1. овога члана су инспектори Финансијске полиције.

(3) Финансијски надзор обухвата увид у финансијску, рачуноводствену и осталу пословну документацију у складу с предметом финансијског надзора субјеката из става 1. овога члана.

(4) Финансијски надзор над пословањем субјеката из става 1. овог члана обавља се непосредним надзором, односно анализом њихове финансијско - рачуноводствене документације.

(6) Одговорно лице у субјектима надзора из става 1. овога члана или од ње овлашћено лице дужно је учествовати у поступку надзора и на захтјев овлашћеног лица надзорног органа дати на увид сву потребну документацију.

(7) Одговорно лице у субјектима надзора из става 1. овога члана дужно је омогућити несметано обављање надзора уз осигурање одговарајућих услова рада.

Поступак надзора

Члан 20.

(1) Поступак надзора над субјектима из члана 2. тачка 1. овога закона започиње уручењем налога одговорном лицу или од ње овлашћеном лицу субјекта надзора.

(2) Налог из става 1. овога члана садржи:

- 1) назив органа који га је издао, број и датум акта,
- 2) име и презиме, односно назив субјекта надзора из става 1. овога члана,
- 3) предмет надзора,
- 4) период који ће бити обухваћен надзором,
- 5) датум почетка надзора,
- 6) име и презиме овлашћених службеника за спровођење надзора,
- 7) потпис овлашћеног лица.

(3) Против налога из става 2. овога члана приговор није допуштен.

(4) Изузетно од става 1. овога члана, поступак надзора може започети и без уручења налога ако:

- 1) одговорна особа из става 1. овога члана очигледно избјегава уручење налога,
- 2) постоји оправдана бојазан да се неки доказ неће моћи извести или ће његово извођење бити отежано.

Записник о обављеном надзору

Члан 21.

(1) У року од осам радних дана по обављеном надзору, инспектор ће сачинити записник који садржи: назив органа који га је сачинио, број и датум акта, име и презиме односно назив субјекта надзора, правни и чињенични основ, мјесто спровођења и вријеме трајања надзора, имена овлашћених лица која су обавила надзор, период обухваћен надзором, опис радњи, чињеница и доказа проведених у поступку по којима су утврђене неправилности.

(2) На записник о извршеном надзору одговорно лице субјекта надзора има право поднијети приговор у року од пет дана, рачунајући од дана пријема записника.

(3) О приговору на записник одлучује главни инспектор, у року од три дана.

(4) На основу записника, уколико постоје елементи прекршаја, издаје се прекршајни налог.

Мјере надзора

Члан 22.

(1) У вршењу надзора над спровођењем одредби из члана 18. овог закона надзорни орган из члана 19. став 1. овог закона подноси надлежном суду захтјев за покретање прекршајног поступка за прекршаје предвиђене овим законом.

(2) Надзорни орган подноси надлежном прекршајном суду захтјев за покретање прекршајног поступка и по пријему правоснажног рјешења о извршењу које се односи на неизвршене новчане обавезе између друштава.

(3) Судски поступак извршења неизмирених новчаних обавеза, дефинисаних овим законом, врши се уз примјену начела хитности поступања.

(4) Приједлог о извршењу који повјерилац подноси суду сачињава се у складу са законом којим се уређује извршни поступак.

(5) Повјерилац у приједлогу за извршење има право да захтијева накнаду за кашњење у извршавању новчане обавезе у износу прописаном чланом 14. овог закона.

Застара

Члан 23.

(1) Прекршајни поступак за прекршај утврђен овим законом не може се покренути након истека рока од три године од дана почињења прекршаја утврђених овим законом.

(2) Застара прекршајног поступка се прекида сваком радњом надлежног органа ради гоњења прекршаја. Послије сваког прекида почиње поновно тећи застара, али прекршајни поступак се не може водити након истека двоструког времена одређеног у ставу 1. овог члана.

V - КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 24.

(1) Новчаном казном од 5.000,00 до 15.000,00 КМ казниће се за прекршај друштво које:

- 1) не изврши новчану обавезу у року уговореном у складу са одредбама овога Закона, односно у законском року извршења новчане обавезе у складу са одредбама овога закона,
- 2) поступа супротно одредбама члана 18. ст. 3., 4. и 5. овога закона, односно ако у стању неликвидности и несолвентности обавља било каква друга плаћања осим оних нужних за редовно пословање,
- 3) не поступи у складу са чланом 18. став 5. овог закона.

(2) За прекршај из става 1. овога члана казниће се одговорно лице друштва новчаном казном од 1.500,00 до 3.000,00 КМ.

(3) Новчаном казном од 1.500,00 до 3.000,00 КМ казниће се за прекршај одговорна особа субјекта надзора из члана 19. став 1. овога Закона ако:

- 1) одбије судјеловати у поступку финансијског надзора или одбије поступити по захтјеву инспектора којим се тражи на увид документација, у складу са чланом 19. став 6. овога закона,
- 2) онемогући несметано обављање финансијског надзора или не осигура потребне услове за обављање финансијског надзора у складу са чланом 19. став 7. овога закона.

(4) Новчаном казном од 1.500,00 до 3.000,00 КМ казниће се за прекршај одговорна лица управе и надзорног одбора субјекта надзора, ако не поступају у складу са одредбама члана 9. овог закона.

(5) Новчаном казном од 5.000,00 до 15.000,00 КМ казниће се за прекршај јавни орган из члана 2. став 2. овог закона који не изврши новчану обавезу у року уговореном у складу са одредбама овога закона, односно у законском року извршења новчане обавезе у складу са одредбама овога закона.

(6) За прекршај из става 5. овога члана казниће се одговорно лице јавног органа новчаном казном од 1.500,00 до 3.000,00 КМ.

VI - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 25.

(1) Одредбе овог закона примјењују се на уговоре у пословним трансакцијама који су закључени након почетка примјене овог закона.

(2) Одредбе овог закона примјењују се и на пословне трансакције чија реализација није почела прије почетка примјене овог закона, а који су закључени прије ступања на снагу закона.

(3) Пословна трансакција није започета уколико није извршена испорука добара односно није пружена услуга.

Члан 26.

Ако није друкчије одређено овим законом, на облигационе односе из овог закона примјењују се одредбе закона којим се уређују облигациони односи.

Члан 27.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеним новинама Федерације БиХ“, а почеће се примјенивати након истека шест мјесеци од дана његовог ступања на снагу.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I - УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Устави основ за доношење Закона о финансијском пословању је у члану III 1. тачка ц. који је измијењен амандманима VIII, LXXXIX и CVI и члану IV A 20. (1) д) Устава Федерације Босне и Херцеговине, према којима је у искључивој надлежности Федерације Босне и Херцеговине доношење финансијских прописа, а Парламент Федерације БиХ, уз остала овлашћења предвиђена Уставом, одговоран је за доношење Закона о вршењу дужности у федералној власти.

II - УСКЛАЂЕНОСТ С ЕВРОПСКИМ ДИРЕКТИВАМА

Материју Нацрта Закона о финансијском пословању у дијелу примарних извора права Европске уније уређује Уговор о функционисању Европске уније, Трећи дио- Политике и унутрашње дјеловање уније, Глава ВИИ.- Заједничка правила о тржишном такмичењу, опорезивању и усклађивању законодавстава, Поглавље 3.- Усклађивање законодавстава, члан 114. (eng. Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union, PART THREE - UNION POLICIES AND INTERNAL ACTIONS, TITLE VII - COMMON RULES ON COMPETITION, TAXATION AND APPROXIMATION OF LAWS, Chapter 3 - Approximation of laws, Article 114).

У дијелу секундарних извора права Европске уније, приликом обрађивања је правилно идентификовано и вршено дјелимично транспонирање одредби слједећих извора:

Директива 2011/7/EЗ Европскога парламента и Савјета од 16. фебруара 2011. године о борби против кашњења с плаћањем у пословним трансакцијама.

Directive 2011/7/EU of the European Parliament and of the Council of 16 February 2011 on combating late payment in commercial transactions Text with EEA relevance (*OJ L 48, 23.2.2011, p. 1–10*) CELEX oznaka: 32011L0007.

Напомињемо да ће се доношењем овог закона допринијети испуњавању обавеза из чл. 60, 82. и 89. ССП.

Циљ Закона је да се законски уреди извршење новчаних обавеза у пословним (комерцијалним) трансакцијама као и у трансакцијама по основу закључених уговора о пројектовању и извођењу јавних и грађевинских радова, како би се осигурало правилно функционирање унутрашњег тржишта, а тиме потицала конкурентност предузећа, а посебно малих и средњих предузећа.

III - РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

У овом Закону дефинисани су рокови извршења и посљедица неизвршења новчаних обавеза, као и активности које друштво треба предузети након што постане неспособно извршавати новчане обавезе у прописаним роковима плаћања. Закон садржи одредбе које су у складу са одредбама Директиве 2011/07/ЕУ Европског парламента и Савјета Европе од 16. фебруара 2011. године о сузбијању закашњења с плаћањем у трговачким уговорима (СЛ 048, П. 0001 – 0010, 23. 2. 2011.).

Овај Закон уређује финансијско пословање друштава и јавних органа, рокове извршења новчаних обавеза и правне посљедице закашњења с извршењем плаћања, које су настале на основу уговора које правна лица склапају између себе или са јавним органима у обављању дјелатности које чине предмет пословања барем једнога од њих или су у вези с обављањем тих дјелатности, као и пословање и обавезе правних лица у условима неликвидности, а затим и финансијско пословање по основу уговора склопљених између друштава и јавних органа.

Већина роба и услуга привредних субјеката се испоручује другим субјектима и јавним органима на унутрашњем тржишту и по том основу многа плаћања у тим комерцијалним трансакцијама између друштава или између друштава и јавних органа се не плаћају у роковима како је наведено у потписаним уговорима, односно обавезе по испорукама роба и услуга се плаћају након истека уговореног рока што негативно утиче на ликвидност и солвентност друштава и компликује финансијско управљање субјеката. То такође утиче на конкурентност и профитабилност субјеката, а нарочито када субјекат тражи спољно финансирање. Кашњење у плаћању има негативне ефекте на пословање субјеката и доводи до повећања ризика који се значајно повећава у периодима привредних криза када је финансирање односно плаћање отежано.

Посебно се важним сматра увођење правила понашања за управе и надзорне одборе друштава који су у вођењу послова друштва дужни предузети све потребне мјере како би се осигурала његова ликвидност, а затим и осигурало системско праћење, процјена и стратегија одржавања, односно достизања адекватног нивоа капитала у односу на врсту, обим и сложеност пословне дјелатности коју друштво обавља као и ризике којима је изложено или би могло бити изложено у обављању те пословне дјелатности.

Имајући у виду да Директива 2011/7/ЕУ допушта да се у националном праву задрже или усвоје одредбе које би за повјериоце новчаних обавеза биле повољније од рјешења предвиђених том Директивом, предложене су одредбе којима би се постигао виши степен заштите повјерилаца новчаних обавеза од онога предвиђеног Директивом.

Разлог због којег се са Директивом нису у потпуности хармонизовали рокови испуњења новчаних обавеза у уговорима између друштава, на начин да се предвиди јединствени законски рок извршења новчане обавезе који се не би могао ваљано продужити уговором, дат је у преамбули Директиве која наводи да могу постојати околности у којима су уговорним странама нужни дужи рокови извршења новчане обавезе, као што је то на примјер случај када друштво жели другој уговорној страни одобрити дужи период плаћања тј. дати кредит. У економском смислу, кредит је облик краткорочног финансирања предузетника и јавне институције који подразумева одгоду плаћања новчане обавезе за дан

који долази након протекла одређеног временског периода од дана када је роба испоручена или услуга пружена.

С обзиром на то да кредит има позитивне учинке и на микро и на макро нивоу, Директива 2011/7/ЕУ настоји не ограничавати слободу уговарања те уговарање рока новчане обавезе дужег од 60 дана.

Одредбе закона које дају могућност уговарања дужег рока извршења новчане обавезе и његовог везивања за инструменте осигурања потраживања, сигурно представља ефикасно средство ублажавања негативних ефеката могућих злоупотреба слободе уговарања кроз уговарање неоправдано дугих рокова извршења новчаних обавеза, а такво рјешење није супротно захтјевима Директиве 2011/7/ЕУ, јер се њиме постиже виши ниво заштите повјерилаца новчаних обавеза, што је Директивом допуштено.

Намјера предлагача ове одредбе је осигурати повјериоца новчане обавезе од негативних ефеката дужег рока извршења новчане обавезе на начин да у случају уговарања дужег рока повјериоцу стоји на располагању ефикасно средство осигурања, али и остварења његове потраживања.

Правни учинци кашњења с извршењем новчане обавезе које су, према Директиви 2011/7/ЕУ, обавезни предвидјети у националним законима су:

- осигурање настанка законског права повјерилаца на камате због кашњења дужника с извршењем новчане обавезе,
- права повјериоца на посебну накнаду за трошкове проузроковане кашњењем дужника те осигурање права повјериоца на накнаду разумних трошкова проузрокованих кашњењем дужника.

Директива 2011/7/ЕУ својим одредбама обавезује да се, у случају дужникова кашњења у извршењу новчане обавезе, у домаћим законима, поред права повјерилаца на затезне камате, предвиди и право повјериоца на посебну накнаду у фиксном износу од најмање 40 ЕУР-а која доспијева у тренутку дужникова кашњења у извршењу новчане обавезе, а за шта није потребно повјериочево слање посебне опомене дужнику којом би се дужник позвао на плаћање ове посебне накнаде.

Сврха посебне накнаде предвиђене Директивом је накнада паушалих трошкова који су повјериоцу проузроковани дужниковим кашњењем плаћања и то оних повјериочевих властитих трошкова који се односе на административне и интерне трошкове повезане с наплатом потраживања као што су нпр. трошкови евентуалних опомена слатих дужнику, трошкови канцеларијског материјала, трошкови телефонских разговора којима се дужника позивало на плаћање новчане обавезе и слични трошкови.

Посебна накнада за трошкове проузроковане кашњењем дужника у паушалном износу предвиђена Директивом 2011/7/ЕУ односи се само на административне и друге интерне трошкове проузроковане повјериоцу, а не и на друге издатке који су повјериоцу настали због дужникова кашњења у вези с наплатом повјериочевог потраживања према дужнику, као што су то издаци настали ангажовањем адвоката или друштва специјализираног за наплату потраживања.

Надаље, Директива 2011/7/ЕУ би требала забранити злоупотребу слободе уговарања на штету повјериоца. Посљедично, ако би уговорени услови или поступци везани уз датум или период плаћања углавном служили дужнику

за прибављање додатне ликвидности на терет повјериоца, такви уговорени услови би се сматрали неправедним за повјериоца. Стога је обавезно осигурати постојање прикладних и дјелотворних мјера за спречавање континуиране употребе уговорних одредби које су изразито непоштене у смислу Директиве. У ту сврху се прописује право на зарачунавање камате и право на накнаду административних трошкова као мјере сузбијања кашњења с плаћањем које се односе на спречавање злоупотребе слободе уговарања на штету повјерилаца.

Исто тако Директива даје могућност уградње у домаће законодавство и одредби да удружења која су овлашћени представници правних лица и удружења с легитимним интересом за представљање правних лица, омогуће покретање одговарајућих поступака пред судовима или надлежним управним тијелима ради утврђивања да су уговорне одредбе или праксе изразито непоштене у смислу одредби Директиве, а све у циљу како би судови и надлежна управна тијела могли примијенити прикладна и дјелотворна средства за спречавање њихове континуиране употребе.

Због сузбијања кашњења у плаћању, законом су предвиђене и одредбе о надзору, поступку надзора, мјерама надзора као и прекршајне одредбе. Ове одредбе имају за циљ да се, уз повећање правне сигурности побољшава финансијска дисциплина и уведе ред у извршавање обавеза плаћања у уговорним односима субјеката.

IV - ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ЧЛАНОВА ЗАКОНА

Чланом 1. Закона уређују се питања везана за основна правила финансијског пословања, обавезе управе и надзорног одбора у вођењу послова друштва као и предузимање мјера на осигурању ликвидности, ризик у финансијском пословању, рокови извршења новчаних обавеза друштава и јавних органа, правне посљедице кашњења у извршавању новчаних обавеза, ништавост појединих одредби уговора о пословним трансакцијама као и обавезе друштава код настанка неликвидности те надзор друштава и јавних органа.

Чланом 2. дефинишу се поједини појмови и њихово значење у смислу овог закона.

Члан 3. дефинише субјекте на које се односе одредбе овог закона, као и предмет на који се односе, тј одређује да се одредбе овог закона примјењују на пословне (комерцијалне) трансакције које су настале између друштава затим између друштава и јавних органа у којима је јавни орган дужник новчане обавезе као и на комерцијалне трансакције између главних извођача и њихових добављача и коопераната настале по основу пројектовања и извођења јавних радова као и извођење грађевинских радова.

Чланом 4. одређене су основне обавезе управе друштва у смислу предузимања потребних мјера како би се осигурала ликвидност друштва.

Члан 5. прописује основне обавезе чланова надзорног одбора у смислу надзирања ликвидности друштва и предузимања адекватних мјера због отклањања неликвидности друштва.

Члан 6. дефинише ризик у пословању друштва, као и врсте ризика (кредитни, тржишни, оперативни и ризик ликвидности) те управљање ризиком кроз идентификовање, мјерење и праћење ризика.

Чланом 7. уређено је управљање ризиком ликвидности.

Члан 8. наводи мјере које је управа дужна предузети у погледу праћења и осигурања адекватности капитала.

Члан 9. прописује дужности управе и надзорног одбора у случају неадекватности капитала, као и начин и рок спровођења истих.

Члан 10. одређује пословне трансакције на које се односе дате одредбе.

Члан 11. дефинише рокове извршења новчаних обавеза у пословним трансакцијама између друштава те рок за преглед предмета обавезе, као и могућност продужења наведеног рока.

Члан 12. уређује рокове извршења новчаних обавеза у уговорима између друштава и јавних органа.

Члан 13. одређује посљедице дужниковог кашњења у извршавању новчаних обавеза у смислу преузимања обавезе враћања камата за кашњење с плаћањем које не могу бити ниже од стопе законских камата за кашњење с плаћањем.

Члан 14. дефинише посебну накнаду за трошкове који су проузроковани повјериоцу због дужниковог кашњења у извршавању новчане обавезе у пословним трансакцијама.

Чланом 15. уређена је ништавност појединих одредби уговора.

Чланом 16. прописана је могућност уговарања оброчне отплате у пословним трансакцијама између друштава и друштава и јавног органа у којима је јавни орган дужник.

Члан 17. дефинише неликвидност друштава.

Члан 18. уређује поступање друштава у условима неликвидности у смислу забране плаћања осим оних плаћања која су нужна за редовно пословање друштва.

Члан 19. дефинише финансијски надзор и вршиоце надзора.

Члан 20. одређује поступак надзора, односно започињање поступка надзора, путем уручења налога одговорном лицу друштва, као и садржај налога.

Члан 21. прописује садржај записника о надзору, рок за сачињавање записника о надзору те даље поступање у вези са сачињеним записником о надзору.

Члан 22. одређује мјере надзора.

Члан 23. прописује услове застаре за покретање прекршајног поступка.

Члан 24. прописује казнене одредбе.

Чл. 25. и 26. прописане су прелазне и завршне одредбе.

Чланом 27. одређен је дан ступања на снагу овог закона и почетак његове примјене.

V - ПОТРЕБНА СРЕДСТВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно осигурати посебна средства у буџету Федерације БиХ.